

[Honoré.]

Denne vedligeholdelse stiller økonomiske krav til ejerne, som disse i mange tilfælde ikke kan opfylde. Som følge heraf er flere slotte og herregårde i forfald.

Resultatet kan blive, at de enten må nedrives eller restaureres på et tidspunkt, hvor denne restaurering fordyres af den manglende vedligeholdelse.

Hvad agter miljøministeren at gøre for at forhindre denne del af vor arkitektoniske arv i at forfalde?

Miljøminister *Helge Nielsens* svar (30/7 76):

De danske slotte og herregårde hører sammen med kirkerne til de vigtigste nationale og kulturhistoriske mindesmærker blandt Danmarks bygninger.

Bortset fra de kongelige slotte findes der 292 fredede slotte og herregårde i Danmark. Heraf er 150 fredede i klasse A og 142 i klasse B. De fredede herregårde udgør i alt ca. 10 pct. af landets fredede bygninger. Af landets A-fredede bygninger udgør herregårdene godt 30 pct.

Uanset deres forholdsvis beskedne antal har herregårdene i kraft af deres størrelse, deres arkitektur og deres kulturhistoriske værdier en dominerende betydning i bygningsfredningsarbejdet. Opretholdelsen af disse kræver en stor indsats, økonomisk og teknisk. Siden den første bygningsfredningslov af 1918 har det været anset som et samfundsansliggende at medvirke til opretholdelsen af herregårdene, som er bygget af de bedste danske og til tider de bedste udenlandske arkitekter.

Bevaringen af denne vigtige gruppe fredede bygninger er imidlertid vanskelig af flere grunde.

Mange herregårde har mistet store dele eller det meste af det jordtilliggende, der normalt må anses for at være det økonomiske underlag for den forsvarlige vedligeholdelse af hovedbygninger og avlsbygninger.

De moderne driftsformer har gjort mange bygninger overflødige og dermed urentable: kvægløse brug behøver ingen kostalde, og store gårde, der mejetærsker, har ikke megen brug for lader.

Hovedbygningerne står for en stor dels vedkommende tomme, fordi ejerne hellere bebor mindre, mere hensigtsmæssige huse på gårdene. Hovedbygningerne må dog til

stadighed tilses og stå opvarmet, og de indgår i beregningen af den ansatte lejeværdi.

Arve- og gaveafgifter ved generationsskifter kan ligeledes påvirke det økonomiske grundlag for bevaringen og opretholdelsen af en herregård.

Ved ejendoms- og indkomstskattereglerne tages der i almindelighed ikke specielt hensyn til de fredede herregårdes særlige forhold. Der finder således i princippet en indkomstbeskatning sted af de tilskud, der ydes fra statens side til istandsættelser og restaureringer, der går ud over en almindelig vedligeholdelse. Det kan dog nævnes, at tilskud, der ydes efter loven af 22. april 1975 om statstilskud til forbedring m.v. af beboelsejendomme, ikke er indkomstskattepligtige.

Udgifter til vedligeholdelse kan alene fratrækkes ved indkomstopgørelsen efter de almindelige regler, dvs. kun inden for rammerne af, hvad der er nødvendigt for at opretholde ejendommen i den stand, hvori den blev overtaget.

Den samlede årlige finanslovsbevilling til tilskud til fredede bygningers istandsættelse er i 1976-77 på 2,4 mill. kr. Af dette beløb ydes tilskud — oftest på ca. 20 pct. af de samlede udgifter — til istandsættelser og restaureringer af de fredede bygninger. Hidtil har ejerne af de fredede herregårde været tilbageholdende med at søge tilskud til istandsættelser, bl. a. på grund af de skattemæssige konsekvenser. I de senere år har der imidlertid vist sig en mærkbar stigning i antallet af herregårdsejere, der søger tilskud til restaureringer af deres gårde.

Den statslige tilskudsbevilling på 2,4 mill. kr., som skal dække tilskudsbehovet for landets ca. 3.000 fredede bygninger, må derfor skønnes at være utilstrækkelig til dækning af det forøgede tilskudsbehov til herregårdsrestaureringer, også fordi de meget omfattende arbejder ofte vil nødvendiggøre tilskud, der er større end de normale 20 pct.s tilskud til bygningsarbejder.

Når det — trods de beskedne offentlige ordinære tilskud — er lykkedes at opretholde de fredede slotte og herregårde, kan det således i første række tilskrives, at ejerne har gjort en stor indsats for at bevare bygningerne. Mulighederne for at yde en sådan indsats må i fremtiden forudsættes forringet.